

ESAS NO : 1984/108

KARAR NO : 1984/354

ÖZET : Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmayan suçlara ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Birgül Şenyuva ve arkadaşları.

O L A Y : 1-Pervari İlçesi Lisesi müdürü Kazım Can ile aynı okulda öğrenci olan sanıklar arasında evvelce meydana gelen olaylar nedeniyle aralarındaki ilişkilerin bozulduğu, bu nedenle 5.12.1978 günü sanıkların av tüfeği ile okul müdürü Kazım Can'ın penceresine ateş ettikleri ve okul müdürünün eşi Hikmet Can'ı yaraladıkları ve bu suretle sanıklar İkrâm (Ekrem) Batur, Faik Batur ve Nizamettin Onuk'un öldürmeye tam teşebbüs suçunu işledikleri ileri sürülerek, TCK.nun 64., 448., 62.maddelerine göre cezalandırılmaları istemiyle Siirt C.Savcılığı'nca 7.2.1979 günlü, Esas 1979/60 sayılı iddianame ile kamu davası açılmıştır.

2-Sanıklar Mustafa Aydın Arık ve Hasan Sayır'ın aynı suça katıldıkları ileri sürülerek TCK.nun 448., 62., 65/2.maddelerine göre cezalandırılmaları istemiyle Siirt C.Savcılığınca 18.6.1979 günlü, Esas 1979/60 sayılı ek iddianame ile haklarında kamu davası açılmıştır.

3-Pervari Lisesinde öğretmen olan sanık Birgül Şenyuva'nın okul müdürü Kazım Can'ın okulda bir takım fikirlerin ve propogandaların yürütülmesine engel olduğu düşüncesiyle sanıklar Ekrem Batur ve Mustafa Aydın Arık'ı evine çağırarak müdürün evine korkutmak maksadıyla ateş edilmesi için talimat verdiği ve bu suretle silâhla tehdit suçuna azmettirme suçunu işlediği ve okulda öğrencilere (Bütün uluslar kendi kaderlerini tayin eder, sizlerin de özgürlüğe kavuşmanız gerekir, bunun için çalışmalısınız.) şeklinde sözler söyleyerek, milli duyguları zayıflatmak veya yok etmek amacına yönelik propoganda yaptığı, sanıklardan Ekrem Batur ve Mustafa Aydın Arık, Faik Batur, Hasan Sayır'ın okul müdürü Kazım Can'ın evine silâhla ateş etme sonucu okul müdürünün eşi Hikmet Can'ı yaralayarak öldürmeye teşebbüs ve bu suça iştirak suçlarını işledikleri, sanıklardan Yahya Erdinç'in okul müdürü Kazım Can'ın ayrılmasından sonra okul müdürlüğü görevini yürüttüğü ve 19 Mayıs 1979 kutlama hazırlıkları sırasında yaptığı ko-

nuşmada;(Böyle şenlikler yapmak ve bayramları kutlamak bağımsızlığını kazanmış ulusların hakkıdır.) şeklinde sözler söylemek suretiyle devletin bir kısmında bağımsızlığın bulunmadığını anlatan konuşma yaptığı, ayrıca 19 Mayıs merasimi başlarken Peşmerge kıyafeti giymiş olan ve ~~Kürk~~ Askerlerini temsil eden öğrencilerin merasime sokulmasına yardımcı olmak suretiyle milli duyguları zayıflatmak veya yoketmek amacına yönelik propaganda yaptığı, sanıklardan Ali Altun'un iki öğrenciyi aynı gün Peşmerge kıyafetli olarak merasime sokmak için hazırladığı ve okul önünde(askeri geçiyor onlarda geçsinler) ve (Devrimci olmakla kendi özgürlüğümüzü kazanabiliriz) şeklinde konuşma yaptığı gibi okuldaki merasime hazırlık sırasında, kürtlerin özgürlüğüne nasıl kavuşacağını anlatan müzikal kürtçe bantlar çaldırıldığı ve buna engel olunmak istendiğinde (Biz bu yola başkoymuşuz) diye söyleyerek milli duyguları zayıflatmak veya yoketmek amacına yönelik propoganda yaptığı, sanık Abdülkerim Doğan'ın aynı bantların içinde bulunan sözleri sınıfta okunmasını sağlaması suretiyle ve sanıklar Ali Batur'un ise, okul içerisinde öğrencilere dersleri kürtçe izah etmek suretiyle milli duyguları zayıflatmak veya yok etmek amacına yönelik propoganda yaptıkları ileri sürülerek, sanıklar Ekrem Batur, Mustafa Aydın Arık, Hasan Sayır, Faik Batur'un TCK.nun 448., 62., 64. ve sanıklar Adil Batur, Abdülkerim Acar, Yahya Erdinç, Abdülkerim Doğan ve Ali Altun'un 142/3-4 ve Birgül Şenyuva'nın TCK.nun 188/3., 64/2., 142/3-5. maddelerine göre cezalandırılmaları istemiyle Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca 12.3.1980 günlü, Esas 1983/166 sayılı iddianame ile haklarında kamu davası açılmıştır.

Siirt Ağır Ceza Mahkemesi:19.6.1979 gününde, 1979/39-108 sayı ile; Siirt C. Savcılığınca 7.2.1979 ve 18.6.1979 günlü iddianamelerle açılan dava dosyasında atılı suçların sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu görüşü ile görevsizlik kararı vermiştir.

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi; görevsizlik kararı ile gelen dava dosyasını kendisine açılan dava dosyası ile 24.3.1980 gününde birleştirilmesine karar verdikten sonra 29.7.1982 gününde, Esas 1980/236, Karar 1982/171 sayı ile sanıklar Ali Altun, Ekrem (İkram) Batur, Mustafa Aydın Arık'ın, Hasan Sayır, Abdülkerim Doğan'ın mahkumiyetlerine ve sanıklar Birgül Şenyuva, Adil Batur, Abdülkerim Acar, Yahya Erdem ve Nizamettin Onuk'un beraatlerine dair verdiği kararın sıkıyönetim komutanlığı askeri savcılığı ile sanık Hasan Sayır dışında mahkum olan sanıklar ve vekillerinin temyizini üzerine, Askeri Yargıtay 4. Dairesi'nin 31.1.1984 günlü, 1984/64-48 sayılı ilanı ile; (Öldürmeye teşebbüs olayının okul müdürü, öğretmen ve öğrenci arasındaki okul içi olaylardan kaynaklandığı ve sıkıyönetim ilânını gerektiren anarşik ve ideolojik nitelikte olay olmadığı ve sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlendiği ve bölücülük propoganda-

si yapma eyleminden birbirinden tamamen ayrı olay olduğundan öldürmeye teşebbüs olayının yargı yeri genel mahkemeler olduğu halde, askeri yargı yerinin görevsizlik kararı vermesi gerekirken, duruşmaya devam ile esas hakkında karar vermesi ve hakkında mahkumiyet kararı verilen Ali Altun ile ilgili bölümde noksan soruşturma yapılması) yönünden hükmün bozulmasına karar vermiştir.

Bozma ilânına uyan Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi 26.4.1984 gününde, Esas 1984/48 sayı ile; Ali Altun ile ilgili kürtçülük ve bölücülük propogandası suçuna ilişkin dosyanın tefrikine ve ayrı esasa kaydının yapılmasına ve öldürmeye teşebbüs suçu ile ilgili Siirt Ağır Ceza Mahkemesinden gelen dosyada, Askeri Yargıtay ilânındaki gerekçeye göre görevli mahkemenin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına karar vermiş ve dava dosyası Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 9.5.1984 günlü, 1984/1108 sayılı yazıları ile Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Mustafa Aksoy, Türkân Güven, Necati Karakış, Ergun Argon ve Yavuz T. Özgen'in katılmaları ile yaptığı 18.6.1984 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Fikret Erem'in raporu ile dosyadaki belgeler okandıktan; toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Önder Ayhan'ın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görülmüş ve düşünüldü :

Sanıklara atılı bölücülük propogandası suçunun sanık Ali Altun'a ilişkin bölümü Askeri Yargı yerince tefrik edilip, ayrı esasa kaydı yapılarak, yargılamaya devam edilmekte olduğu anlaşılmıştır.

Görev uyuşmazlığına konu olan olay, sanıklar Ekrem (İkram) Batur, Mustafa Aydın Arık, Hasan Sayır, Faik Batur ve Nizamettin Onuk'a atılı öldürmeye teşebbüs suçuna ilişkin bölümü bulunmaktadır.

Sanıklara atılı öldürmeye teşebbüs suçu Pervari İlçesi'ni de kapsamına alan Siirt İli'nde 26.4.1979 günü ilân olunan sıkıyönetimden üç aydan önce 5.12.1978 de işlenmiştir.

Dava konusu eylemlerin, öğrenci olan sanıklarla okul müdürü arasındaki evvelce meydana gelen olaylar nedeniyle aralarının açılmasından kaynaklandığı ileri sürülerek, kamu davası açıldığına ve dosya kapsamına göre, olayın okul müdürü ile öğretmen olan sanık Birgül Şenyuva arasında (Duvar Gazetesi) çıkarılması meselesinden ve öğrenci olan sanık Mustafa Aydın Arık'ın bir öğretmen hakkında okul müdürüne şikayette bu-

lunmasından ve sanık Ekrem (İkram) Batur'un okulda sigara içmesinden dolayı okul müdürü tarafından tokatlanmasından meydana geldiği ve sözü edilen fiillerin sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olarak işlendiğine dair bir kanıtın dosyada yer alması nedeniyle güncel görünümündeki bu olaya ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Bu nedenle Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu "skeri Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Siirt Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre, Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu "skeri Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Siirt Ağır Ceza Mahkemesi'nin 19.6.1979 günlü, 1979/39-108 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 18.6.1984 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

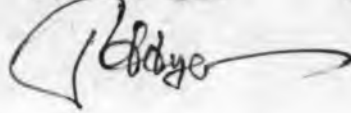
Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayar

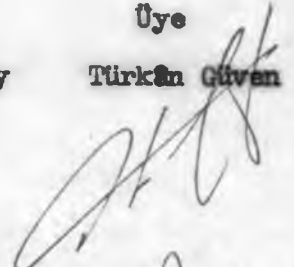
Üye

Mustafa Aksoy

Üye

Türkan Güven

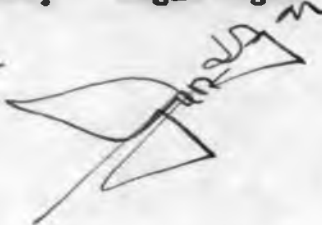
Üye

Necati Karakış

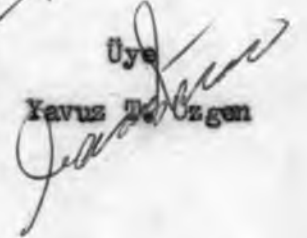
Üye

Ergun Argon

Üye

Yavuz Değirgen

D/E.